

V. ŠLAITO „AGUONŲ GAISRAS“

DVIEJŲ PASAULIŲ POETAS

Eilėje kita poezijos knyga, simpatingu P. Jurkaus viršeliu papuošta — tai Vlado Šlaito *Aguonų gaisras*, taip pat tik dabar pasirodžiusi knyga. Tai jau septintas rinkinys vieno iš poetų, išaugusių Vakaruose; pirmuoju rinkiniu buvo pasirodęs 1949.

Šioje knygoje poetas pasirodo su aiškiai savitu veidu. To savitumo ženklai — pirmiausia paprastumas. Jis ir pats poezijoje sakosi: „Gimiau paprastas ir paprastas prasčio-kėlis numirsiu“. Paprastumas iki tiek, kad eilėraštis labai dažnai artimas apmąstymui ar susimąstymui, išreikštam logine sakinio konstrukcija su „kadangi“, „nes“, „dėl to, kad“. Poetiniai vaizdai kasdieniniai; žymiau reiškiasi pasikartojimo figūra — kaip retorikoje. Atrodytų tai paprasti prozos gabalėliai, jei ne antras savitumo ženklas — nuoširdumas, ir dar trečias ženklas — mokėjimas kasdienio gyvenimo reiškinių parodyti santyky su aukštesne gyvenimo plotme; tuo būdu tam kasdieniniam reiškiniui duodama pakilesnės simbolinės prasmės, arba, kaip pats poetas sako, „antro pasaulio“ plotmės.

V. Šlaitas yra „dviejų pasaulių“ poetas; esą „vieno pasaulio per maža“. Jis gailis poetų, kurie gyvena tik vieną pasaulį. Pats gyvai jausdamas ir antrąją gyvenimo plotmę, Šlaitas savo gyvenimą šioje plotmėje pergyvena be tragizmo, be nusivylimo, be mirties baimės. Atsiminimus, išnyrančius iš praeities, pergyvena su nuoširdžia šiluma ir pasiilgimu. Kito pasaulio perspektyvą pergyvena su viltimi ir net džiaugsmu. Dabartinės aplinkos reiškinius, dabartinės civilizacijos dvasią vertina kaip neturėjimą vilties ir skubėjimą sudegti.

Tai giliai tikinčio ir Dievu pasitikinčio, Jam dėkingo žmogaus poezija, kartais išvirstanti malda.

Poetinė vertė — apibendrinant galima sakyti: ten, kur tepajaučiamas tas vienas pasaulis, eilėraštis nesiskiria nuo prozos, nuo informacijos, nuo samprotavimo gabaliuko (plg. *Be namų... Aguonų gaisras, Apie dantį ir pelytę...*). Kur eilėraščio pabaiga simboliškai susiliečia su kažkuo aukštesniu ir gauna pagilintos prasmės, ten yra geriausieji eilėraščiai. Tarp tokių: *Kai saulė rieda pakalnėn, Nesu vienišas, Be tavęs, Chrizantemos, Vyšnios ir meilė, Gluosnis ant kranto, Medžiam IV.*

(Vladas Šlaitas, *Aguonų gaisras*. Ateities leidinys. Viršelis P. Jurkaus, spaudė Pranciškonų spaustuvė, Brooklyn, 1969. 56 psl., kaina 2 dol.).